

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Leodivm Ecclesiae Cathedralis

Rausinus, Stephanus

Namvrci, 1639

Capvt Secvndvm. Consulum Authoritatem & Iurisdictionem ab Vsurpatione
Prodiisse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11818

Episcopo & Principe Leodiensi in hæc verba pronuntiauit, Quod nulli altam tenere vel exercere iustitiam liceat infra ambitum Regni nostri, qui eam à nobis aut ab alio ipsam à nobis tenente iustitiam non teneat memoratam. Faceffant ergò paratragædiationes plebeiorum gloriantium de imaginarijs iurisdictionibus, quæ non sunt nisi somnia delirantium. Et beatiore profectò fuerint obsequendo, quam ventum & auram fictitiæ potestatis aucupando. Quibus pro Xenio Platonico istud donatum velim, Existimare de hominibus id quisque debet, quod qui nunquam bene seruiuit dignus Dominus esse non poterit: Ideoque gloriari quemque oportet magis quod bene seruiuerit, quàm quod bene fuerit dominatus. Primum quidem legibus, quibus qui seruit, Deo seruit; deinde senioribus qui honestè vixerunt.

CAPVT SECVNDVM.

Consulum authoritatem & Iurisdictionem ab usurpatione Prodiisse.

Ferunt canem grauidam angulum tugurij à pastore precariò petiisse vt pareret, quo aduersus imbres & frigus defenderetur. Misericors pastor casæ viliorem partem concessit, & partu edito, cane iterum obsecrante vt ibidem tenellos catulos educare posset, credulus & incautus annuit: verum adultis molossis mater audacior domestico fulta præsidio herum expulit, & do-

mus

nis proprietatem sibi vendicauit. Dionisius Syracusanorum tyrannus regno pulsus ad Locrenses antiquo hospitalitatis iure diuertit, sed breui hospitali fide violata arcem primum, deinde urbem & imperium occupauit. Consules Leodij incepisse non indulgentia tantum sed opera Scabinorum à recto tunc aberrantium, quos tanquam opiliones & pastores ad Principis iura conseruanda aduigilare oportuisset, supra docuimus. Etsi simul ac in lucem fuere editi turbas per suum Henricum de Dionanto latrantium molossorum instar dederint, herilem tamen domum expulso domino sibi afferere non præsumperunt, ab usurpatione iurisdictionis abstinentes. Non tamen à via facti, quasi vnumquodque iisdem artibus retineatur quibus gignitur; quandoquidem ipso intrusionis anno nouatores suos Scabinos, Principis iudices, iteratò in iactitatum libertatem iurare differentes Henricus vrbe excedere iusserit. Crescente, progressu annorum, temeritate magnam dominicalium iurium partem inuaserunt per Pauli Secundi Pontificis Maximi sententiam enucleatè designatorum. Extincto per Ludouicum Borbonium & ciuium renuntiationem Consulatu, facta fuit ijs rursùm precaria facultas creandi Burgi-magistros, quam dùm permissu Principum exercent, tanquàm propriam arrogare, arrosis permittentium iuribus, non erubuerunt, sensim à paruis initijs ad maxima gradu factò. Vetitorum & noxiorum ea est conditio, leuibus & neglectis in montem malorum assurgere. Prudentius Etæas Scytharum Rex, qui cum Philippus Mæcedo aditum sibi in Scythiam parans, amicè nuntiaret

vouisse se in Byzantina obsidione statuam in Istri ostio ponendam, pacatum idè accessum ad Dei Religionem petens, dolum subodoratus responsum dedit, posse statuam mittere, quam tutam & inuiolatam esset collocaturus, exercitum autem fines ingredi, negat passurum, at si inuitis Scythis eam ponat, eo digressum sublaturum, versurumque os statuæ in aculeos sagittarum. Procul est vt sub primis Consulibus, quos quasi novos Brutos libertatis assertores improuida sæpeditorum Scabinorum ambitio excitauerat, iudicij aut tribunalis meditatio apparuerit, quin ne Magistrorum quidem (quod nomen Consules obtinere) Pax Walburgica meminerit, quæ anno 1256. post lapsum ab institutione biennium cum Leodiensibus nuncupatim fuit pertractata. In Pace quidem Clericorum posteriore annis triginta, Præpositus, Decanus, Archidiaconi & Capitulum cum Ciuitate contrahentes, cum Scabinis & Iuratis Magistros admisere, sed nullam in ijs aut Ciuico Consilio iurisdictionem. Nam mutuo conuentum est pacto, Si Ciues aut famuli Ciuium in Canonicorum ædes deliquerint, Alta Iustitia Episcopi iudex esto. Vicissim de excessibus seruatorum nominis ecclesiastici apud Prætorem Episcopi, vel Præpositi apparitorem vulgò Præpositalem Prætorem dictum, querelæ deponuntur. Nulla ibi Consulibus potestas cognoscendi adscribitur, quæ præterita non esset si competiisset. Et ne in futurum glisceret, ibidem lege cautum perpetua, quod neque statuto neque priuilegio villo paciscentes ab hoc fædere recedere possent. Si verò temporis ordinem insecuti iutueamur famosam
illam

illam Pacem de Fexhe anni 1316. quam Leodienfes ve-
 lut Palladium venerantur, fateri habent neque de eo
 tempore aliquam fuisse Confulum in iudicando facul-
 tatem; quandoquidem coram folis Scabinis aut Paribus
 Curia decernitur iudicio certandum. Vnusquisque
 (inquit) pro facti exigentia nullibi quam apud Scabi-
 nos aut Pares lege contendat, exceptis cafibus ad Altum
 Epifcopi officium pertinentibus. Cuius rei haud ferti-
 liorem inueniemus Pacem de Wihóingne folo decen-
 nio recentior. Nam licet indulgente Principe Ciui-
 tatenfes aliqua ftatuta circa vrbana Politiam illic
 condant, data iisdem licentia eligendi quotannis viros
 quatuor & viginti qui de præuaricatoribus ftatorum
 cognoscere valeant, Principis ea eft iurifdictio, non de-
 putandorum viginti-quatuorvirum. Eaque delegatio
 vnà cum ipsis ftatutis intra quindecim annorum can-
 cellos conclusa. Et quò minus lasciuirent, liberum re-
 manfit delatoribus & accusatoribus, ftatorum eiuf-
 modi infractores coram Scabinis conuenire. Sic vt
 delegata illa iurifdictio quantumcunq; ad annos quin-
 decim refticta, fit cumulatè ad ordinariam Scabino-
 rum iurifdictionem concessa. Aliam anno 1330. iniuere
 inuicem Pacem authore & affentiente Principe, quam
 de Geneffe & de Wotemme à loco apellarunt, cuius
 decimus quintus articulus huius est substantiæ. Nemo
 ciuem ecclesiasticum aut laicum indicta causa carceri
 per viginti quatuor horas mancipato: Qui secus faxit
 exilio perpetuo mulctator, nec ad quadraginta millia-
 ria Ciuitatem versus accedito; in contrauentorem Præ-
 tor & Scabini poenam capitis irroganto. Proximo de-
 cimo

cimo tertio sancitum fuerat, Quisquis prophani, aut
 religiosi status hominis, corpus aut ædes violasset, se-
 cundum atrocitatem criminis à Principe puniendum.
 Viden' Magistratum Consularem ad iurisdictionem ap-
 propriandam paulùm tunc aspirasse, cum corpora &
 domos Ciuium solius Principis iurisdictioni agnoscant
 submitti? Sub Engelberto de Marka in Pace de Varoux
 1357. articulis decimo & vndecimo sancitur. Scabini,
 & præter eos nullus, vindiciarum iudices sunt pro
 rata excessuum & qualitate personarum Statutorum-
 que dispositione; octo non pauciores Scabini dum de
 pœna capitis agitur, Iudicant. Vnde manifestum fieri
 videtur quod anno 1357. capitales ciuium cognitiones
 penes solos Scabinos erant, nec se ijs Ciuicus Magistra-
 tus immiscebat. Sub eodem Engelberto anno 1362. in
 Programmate quod Literam Articulorum dixere, quar-
 tus articulorum istius est tenoris. Ad solum Principem
 mulctæ & emendæ in iudicio delinquentium spectan-
 to. Si qua iurisdictione Magistratus Ciuicus præualuif-
 set, mulctas in tribunali suo incurfas tenaciter sibi ar-
 rogasset. Sub Arnolde de Horne Episcopo in Emenda-
 tione Legis Nouæ anno 1386. (quo eodem tempore
 Scabini tredecim à Scabinatu per Principem amoti
 fuere, vnico Guilielmo Proest viro nobili innocente
 reperto) luculentioribus exprimitur verbis: Consules
 & Consilium Ciuitatis Leodiensis, aliarumque Vr-
 bium nequeunt cognoscere aut iudicare de vlla causa
 criminali, neque de re aliqua Legem Patriæ aut Cu-
 riam spirituales concernente, sed tenentur eam cog-
 nitionem relinquere Iustitiis & tribunalibus ad ius di-
 cendum

cendum institutis quibus id competit, salua suis ciui-
 bus, statutorum, francifiarum, & libertatum antiqui-
 tũ vsu receptorum, conseruatione. Arnolde de Horne
 anno 1389. vita functo Ioannes de Bauaria ætatis sep-
 temdecim annorum Princeps, summæ spei iuuenis
 successit, turbulentiore rati ætatem minus maturam
 nouandis rebus oportunam, delibare primum, deinde
 occupare pluribus in punctis authoritatem principa-
 lem occeperunt: vnde meritò offensus transtulit Cu-
 riam suam Ecclesiasticam in oppidum Distemiense vbi
 mensibus quatuor consedit, quibus elapsis rogatu pœ-
 nitentis populi cum suo consistorio Leodium est reuer-
 sus. Hædrotij lingua vernacula (Latina Iustitiæ Ofo-
 res & hostes) parũ quieuerunt, quin maiores quàm prius
 turbas concirent: qua occasione Magnanimus Prin-
 ceps rursũ tribunalia sua partim Hoyum, partim Tra-
 iectum pro idiomatis discrimine euocauit. Consilio
 suorum postmodũ cum subditis tractaturus in sede-
 cimuiros, octenos hinc inde deputandos compromisit.
 Compromissarij Tungros conuenerunt & die 18. Au-
 gusti 1403. arbitramentum vulgauere, quod nunc Pax
 Sedecimuiralis à numero arbitratorum, modo Tungren-
 sis à loco nominatur. Quantula fuerit Magistratus huius
 iurisdictio ab hoc Tungrensi Pacto, si quid est solidi,
 eam accepit. Operæ proinde sit precium primum arti-
 culum eo conceptum plenè oculis subijcere, Imprimis
 circa primum articulum ex parte Domini Principis ex-
 hibitum, Ne deinceps quomodocumque coram Magi-
 stris seu Consulibus lis & processus vllus agitetur, Con-
 uenimus pro bono pacis & nutrienda concordia quod

futuris temporibus Magistri abstinebunt iudicio nec patientur coram se, coram Iuratis & Consilio, aut ipsa Communitate Ciuica quenquam litigare, ratione prædiorum & fundorum, testamentorum, pactorum dotalium, vel rerum ad Ecclesiam pertinentium, personarumue Ecclesiasticarum, neque executionum, aut quorumcunque casuum ad forum Ecclesiasticum, aut temporale spectantium. Sed in omnibus ijs casibus & materiis remittent partes collitigantes ad Iudices ordinarios quæstionum eiusmodi competentes. Verum quo ad alios casus concernentes Statuta, Francifias, & Libertates Ciuitatis Leodiensis, necnon debita & mercaturas, extra casus præscriptos, poterunt Consules permittere coram ipsis litigare Ciues suos in iudicium vocatos, qui citra remissionis declinatoriam iuri ibidem stare tenebuntur, exceptis Clericis & personis Ecclesiasticis, viduis & innuptis mulieribus mercaturam non exercentibus ad Iudices ordinarios quoties petierint remittendis. Similiter liberum erit Ciuibus personam actorum sustinentibus ratione debitorum, rerum conuentarum & mercium debitores suos lite pulsare Coram Officiali, Prætore & Scabinis, aut coram Consulibus, optione data. Ita arbitri, quorum sex fuere Canonici & duo Scabini ex parte Principis electi, edixere, seu metu, seu leuem offam tricipiti Cerbero porrigentes, vt latratum & ingluuiem cohiberent. An vulgari vulgarium Politicorum opinione, qui in Republica practicandum putant quod Pragmatici passim ore versant, De minimis non curare Prætorem, Et modica vix in considerationem venire? Marsilium Ficinum si
tunc

tunc legissent, Platonis habuissent exemplum, qui cum adolescentem alea ludentem increpasset, & ille tam parua reprehendi miraretur, respondisse scribitur, Si alea semel ludere parum est, at non est parum consuetudo. Potestas & iurisdictio est instar gemmarum & pretiosorum lapidum, quorum minimæ particulæ & fragmenta ipsa sunt in precio, de qua vbi plebs bibere incepit, plusquam Tantalea siti vritur, & cum famelico Erisichtone

— — — *Quod Pontus, quod terra, quod educat aër
Pascit & appositis queritur ieiunia mensis,
Inque epulis epulas querit:*

& vt ille profundam gulam expleturus filiam vendidit, sic in sitim proferendæ iurisdictionis incrementem, in turbas cum vitæ periculo irruit. Imperium enim cupientibus nihil medium inter summa & præcipitia, Vespasiano teste. Quid hæc laxatio nisi rimam primo, tum ianuam patefecit corruptelæ? Creuit Hædrotiis audacia, & tactu simbriæ inescati, manus vesti iniecerunt, & in arma prouerunt tristia ijs & funesta. Secutum ab inde aliud compromissum in Duces Brabantia & Bavaria, qui sua sententia Consules, Iuratos, & Ministeriorum Gubernatores potestatemque omnem abrogarunt: vt disertim in ordinatione anni 1416. (quæ vulgò appellatur Regimentum) continetur. Quorum loco Princeps suffecit ad tempus tredecim Consiliarios, qui inter ciues intra urbem aut pomæria commorantes, exceptis causis Capitalibus & mutilationis membrorum, ius dicere possent, lege dicta vt Capitulum denominaret

duodenos, & Scabini totidem, è quibus Princeps hos tredecemuiros assumeret. Ioannes Hynsbergius qui secundus à Ioanne Walenroda Ioanni Bauaro successit, non pauca annis 1422. & 1424. edixit, multa ex parte Leodiensibus pergrata, quorum aliqua suis locis attingemus. Ad Ludouicum Borbonium pergit calamus, sub quo extinctum fuit Magistratus Ciuici munus, non minus iudicio, (Paulinam sententiam intelligo) quam infælice bello expugnatum. Statim ac vrbs è ruderibus & ruinis caput exerere potuit, libello supplice quem anno 1477. Principi præsentauit, per vndecimum illius articulum sic inquit. Placeat Principis, Capituli & ordinum Patriæ Deputatis supplicare suo nomine Principi, vt, attenta pluralitate Tribunalium, quæ pendentibus bellis cursum habuerunt per suam patriam, prouideat in futurum vt vnusquisque nostrum iuridicè tractetur coram Scabinis Leodiensibus & Hominibus (id est Paribus Curia) secundum facti contingentiam & prout præmemoratus Dominus Princeps & ipsius ordines decreuerint. Et ne posthac Officiati Principis quenuquam indebitè coram alio quam competente Iudice molestent in præiudicium Pactorum per Principem Iuratorum. Per quam petendi formulam (nulla spe Regiminum Hynsbergicorum, & Tungrensis Pacti) ad solum fædus de Fexhe sub iisdem supplicæ verbis conceptum & per Principes inauguratos iuratum, retroflexum apparet. Rigido iure Tungrensis Pax, quam supra omnes censeam valere ad aliquem ciuicæ iurisdictionis colorem, desit legibus per Borbonium datis, sed qua præcipua Reges & Principes benefica clarent clemen-

clementia, arbitror rebus restauratis, vt plurimum Consulibus licuisse iuxta Sedecemuirale Pactum prætenui illa vti iurisdictione. Enimuero ex quo fasces Consulares suscepi habeo compertum meis interpolatis & prædecessorum Consulatus fuisse eatenus obseruatum. Nullo publico aut priuato malo, & nonnunquam magno bono, quoties Consules, sui nominis æthymologia admoniti, in commune consulunt, aurem, Iustitiæ magis, quam populari auræ, præbentes. Fateor, Romanos Consules libera Republica tam contentiosam quam voluntariam iurisdictionem habuisse, & Capitulum rerum fuisse iudices, etiam sine prouocatione. Quam Valerius Publicola, hoc idcò nomen meritis, ad Populum à Consulibus permisit, & in signum superioris potestatis in concione fasces Consulares submitit, & secures sibi, & successoribus, vt quidam authores sunt, ademit, sed postmodum Largius Dictator restituisse dicitur, ea tantùm lege, ne in caput ciuis Romani iniussu populi adhiberentur. Nec diffiteor, quin aliquorum litteratorum sententia sit, quod vetere Roma per excellentiam, prolato simpliciter in Senatusconsultis & Plebiscitis, iuxta subiectam tamen materiam, Iudicum nomine, significarentur Consules; quod de medio tempore facile admiserim, nec Liuius dissentit: sed à Romanis ad Leodienses Consules nec Vergilianus quidem Corydon illationem fecerit: tantum & amplius illi in iurisdictione his præcellentes

Quantum lenta solent inter virgulta cupressi.

Consules Romani eiectorum Regum vices supplere, & Regia potestate, nomine duntaxat odiosissimo

& fatali feralique abstinentes, functi sunt, anno imperium terminantes, vt non semel hoc in opere indicamus. Leodiensium Episcopus Princeps est, Regalibus à Cæsare Sacroque Romano Imperio inuestitus. Burgimagistri verò non per se, sed per Principem lucent, & quicquid eis inest authoritatis ab illius fonte descendit. Vrbs Leodiensis, si ex iure communi rem gerimus, per se est iurisdictionis expers. Principi suo plenè subiecta: consequens est Consules eius, propria iurisdictione carere, nisi quam à Principe probauerint deprompsisse. Nam per naturalium nexus causarum fieri nequit vt Vrbs quam non obtinet iurisdictionem suis Consulibus impertiatur: inopia opem, carentia habitum, nox diem non generat. Rorida nubes vt Iridem figuret, radios micantis astri excipit, & vt inter crepitantes flammis rubeat ferrum, ignescit. Capella Tholosana, cuius aureas decisiones Iureconsulti passim extollunt, quæstione trecentesima quadragesima tertia, litem pridem diremit, dum conclusit Ciuitatum Consules de iure nullam habere iurisdictionem. Et Stephanus Aufreerius qui eruditas ad Capellam elucubrationes conscripsit, Consules Defensoribus comparans infamam & simplicem iurisdictionem in leuibis casibus non inuitus ijs permittit, nequaquam verò vllos meri mixtiue imperij actus. Tinniunt aures strepitu magnifici ad speciem argumenti, quod memini aliquando excitasse non neminem, cui credidisses esse cor acetum acre in pectore: A populo Principis potestatem proficisci, ideoque scripsisse Vlpianum (quod Iustinianus ab eo fuit postea mutuatus), Quod Principi placuit legis

legis habere vigorem, quippe cum lege Regia quæ de eius imperio lata est, populus ei & in eum omne imperium suum & potestatem contulerit. Non futurum itaque absolum, si ex potestate quam populus Principi concessit, spicas aliquot ex tam vberè messe, Consulibus suis reseruauerit. Facebat sophisticus argumentator, qui tanquam Vulcani irati filius quaquà tangit amburit & æstu ipso calefacit. Quod Vlpianus & post eum Iustinianus de Romano Principatu dixere, Leodiensi non conuenit. Ab eiectò Tarquinio populus Romanus propriæ libertatis assertor suprema potestatis iura vsque ad Iulium Cæsarem retinuit, & vsque ad Iuliana tempora verum fuit, quod Imperium esset penes populum aut penes eos Magistratus, quibus populus ad tempus aut in parte mandasset. At posteaquàm deuietò Pompeio Cæsar libertatem oppressit, & Monarchiæ fundamenta iecit, à populo in vnum coäluit regimen & Principatus: & tandem longa antiqui status desuetudine, aut obliuione, populus legem tulit per quam in Principem omnem authoritatem transfudit. Quæ quidem lex hodie non extat, & variant scriptores quando lata fuerit. Quidam volunt quod Iulij Cæsaris æuo: quibus non assentior: neque enim Brutus eum vt tyrannum oppressisset, & pro eo tollendo coniurasset, si legitimus fuisset Princeps, translatò per populum in eum Imperio. Alij ad Octauium Augustum referunt, & quidam seriùs ad Vespasianum. In Octauium facile inclinem, qui post Actiacam victoriam pacificè, ciuibus cunctis acceptissimus, ab vniuerso populo & senatu pater patriæ cõsalutatus, ad prouectam senectutem solo
Princi-

Principis nomine contentus regnavit, cui & Dictaturam magna vi populus obtulit, quam tamen genu nixus deiecta ab humeris toga nudo pectore deprecatus est. Leodij nunquam apud populum rei summa stetit. Diuus Hubertus urbem condidit, condendo suam fecit sub Cæsarum auspiciis: neque incolæ aut conuenæ Episcopum fecerunt urbis Dominum, sed ciues hoc ipso effecti subditi. Quare vacante Principatu nullæ sunt populi circa denominationem aut electionem futuri Principis partes, solos Ecclesiæ Cathedralis Canonicos ea cura & facultas tangit: quisquis idoneus ab ijs eligitur aut postulatur, Infula Episcopali à Summo Pontifice, & Regalibus à Cæsare exornatur. Scilicet ius huius electiui Principatus insidet assidetque Capitulo Primario Canonicorum; quem Episcopum & Principem occurrente vacatione renuntiant, Episcopus est & Princeps verus tam canonicorum eligentium, quam cunctorum subditorum. Eò fit quod vulgò Princeps usufructuarius dicatur, & Capitulum Proprietarium, propter ius eligendi Capitulo affixum. Cæterùm legitima electio effectum sortita plenum ius electo tribuit, & quantum dat successio hæredi, ijs locis vbi hæreditarij sunt Principatus. Neque enim ob id solum quod dignitates sunt electiue, qui eas adipiscuntur minore clarent autoritate: in his id operantur suffragia eligentium, quod in hæreditarijs generatio parentum. Non abnuo fluxisse sæculum, quo Imperatores, & inter eos Henricus Quartus & Quintus, Episcopos Leodienses pro suo arbitrio postpositis Capituli & Canonicorum suffragijs dicebant & constituebant per annuli
sub-

subarrationem & baculi traditionem inuestientes. Ita enim Henricus Primus Episcopus, & Obertus proximus illius successor vtiles admodum Principes, auctoritatis tamen Apostolicæ interueniente assensu in Cathedralam conscenderunt, & Alexander aduersus Fredericum suis meritis Diui nomine à morte sua donatum eodem titulo irrepere tentauit, sed frustra; Diuum enim Fridericum canonicè electum Archiepiscopus tunc Coloniensis Pontificia auctoritate confirmauit & defendit, cessitque Alexander, & resipiscentia suam viam sibi illuc rite perueniendi, vnde rite seclusus fuerat, aperuit, Alberone primo, successore intermedio, vita functo. Simili arte contra Albertum primum Sanctorum albo relatum Lotharius se intrusit, & Martyrem exclusit: verum nec pauci casus sunt in exemplum adducendi, nec illius æui in hisce rebus exempla in legem vertenda: & ipse Henricus Quintus particulari rescripto, possessioni aut vsurpationi Episcopos per Imperium occurrente Cathedralium vacatione creandi, renuntiauit. Meliore iure Carolus Magnus Imperator, à quo Adrianus Papa Archiepiscopos & Episcopos per singulas Prouincias inuestituram accipere definiuit, à nemine consecrandos nisi ab eo laudatos & inuestitos: & Otho primus cui Leo Pontifex ad exemplum Adriani eandem tribuit facultatem, vt vtrumque Gratianus suis Decreti libris insperfit. Quibus priuilegiis Ludouicum Caroli filium, & alios successores Cæsares renuntiasse idem Gratianus edocet. A pluribus certè sæculis electus à primario Capitulo Leodiensis Episcopus & debitè consecratus, non Episcopatu ab

Qq

Impe-

Imperatore sed Regalibus tantum decoratur. Populi autem nullum esse in electione munus compertum est & exploratum. In primitiua Ecclesia Laicos etiam Episcoporum electioni interfuisse, & in eligendos desideria sua direxisse ex historiis Ecclesiasticis non obscure percipimus: at olim mos ille, aut comis tolerantia exoleuit: & districtum sacris vetatur canonibus. Honorius Tertius ad Messanæ Ecclesiæ Episcopo viduatæ Capitulum his verbis scripsit, Edicto perpetuo prohibemus ne per Laicos cum Canonicis, Pontificis (id est Episcopi) electio præsumatur; quæ si forte præsumpta fuerit nullam obtineat firmitatem: non obstante contraria consuetudine, quæ dici potius debet corruptela.

CAPVT TERTIVM.

*Maiorem multò esse Politicam & extraiudicalem
usurpationem.*

Nemo Consulatum & Consules ideò damnauerit quod origo aut progressus fuerit ab usurpatione. Alioquin eodem argumento Romanorum Imperium per totum orbem extensum, quod ab vna vrbe in orbem fuit effusum, redargui posset. Vinum saluberrimum est, nec ex nepotantium & comessantium abusu malum redditur. Ipsa Consularis dignitas licet præter Scabinorum alio fine eam tunc inducentium intentionem, magnum fuit aliquando Reipublicæ fulcrum, & fortis ciuicæ disciplinæ neruus. Quod pastor gregi, rector elephanti,
Consul